

תורתך שאלתי

אחת.
שאלתי
למדתי נענתי ונתתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 166 לפרשת וישב תשפ"ה

וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֵם (לז, ד)

מי שנא אותו ומדוע?

רשב"ם: נערותו ורגילותו היו עם בני בלהה ובני זלפה. ומתוך כך התחילו אחיו בני לאה לשנוא אותו.

בכור שור: כולם שנאו אותו, בני לאה, משום שאביהם אהבו יותר מאשר אותם, ובני השפחות על הדיבה.

וַיִּלְכוּ... לְרַעוֹת אֶת צֶאֱן אֲבִיהֶם בְּשָׂכָם (לז, יב)

מדוע התרחקו מחברון והלכו לרעות בשכם?

אברבנאל: אחי יוסף, בשנאתם אותו, הלכו לרעות את צאן אביהם בשכם בחשבם שבהתרחקם ממנו לא ילך רכיל, להביא לאביהם את דיבתם.

רבי זלמן סורוצקין: הם הלכו עד לשכם, לשטח שהיה חלקתו של יעקב, שקנה שם, משום שלא רצו לרעות את צאנם בגזל.

וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֹר (לח, ג)

מדוע נקרא בשם ער?

רבי יונתן בן עוזיאל: "וּקְרַת יַת שְׁמִיָּה עֹר אֲרוֹם בְּלֹא וְוֹלֵד עֲתִיד לְמָמְתָה", קרא בשם ער, משום שעתיד למות עירי, ללא ולד.

רמב"ן: שם שמעיד על גבורה, מלשון 'עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתָה' (תהלים פ, ג).

אברבנאל: יהודה קרא לו בשם זה מתוך כוונה שיהיה ער ומהיר ומשתדל במעשיו, לא כבוד ונרדם.

אלשיך: יהודה ידע שהוא לא יהיה הגון, וקרא לו 'ער', כמבקש תפילה שייחפך מרע לער.

וַיֹּסֵף הַיֹּרֵד מִצְרַיִם וַיִּקְנֶהוּ פּוֹטִיפָר

סָרִיס פְּרַעֲהָ שֶׁר הַטַּבָּחִים אִישׁ מִצְרַיִם (לט, א)

מהו תפקיד 'שר הטבחים'?

פסיקתא זוטרותא: "שר של הורגים".

רשב"ם: הוא דן את הנרצחים והאסורים, בבית הסוהר שלו.

רבי זלמן סורוצקין: בפוטיפר היו 3 סימנים, וכולם לרעת יוסף:

א. לעבד של אדם פשוט יש תקווה לברוח, אך יוסף היה עבד של 'סָרִיס פְּרַעֲהָ', שר מכובד במלכות פרעה. ב. 'שר הטבחים', התליין של פרעה, מאפיין אנשים אכזריים. ג. 'איש מצרי', מסמל את היותם שטופים בזימה.

לקבלת 'טעימה', קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי' נא

שלוח את המילה 'דוגמא' למייל office@shaalti.co.il

וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו (לז, ג)

מדוע התורה קוראת לו ישראל, ולא יעקב?

רבינו בחיי: לאחר שקרא לו הקב"ה ישראל, לרוב הוא נקרא יעקב, אך לפעמים מכונה ישראל, להורות שהשם ישראל התווסף על השם יעקב.

אלשיך: ללמדנו שאהבת יעקב ליוסף היתה ביושר לב. **הנצי"ב מוולוז'ין:** ללמדנו שלא אהב אותו מסיבות גשמיות, ששימש אותו, אלא מטעמים רוחניים.

וַיַּחְלֵם עוֹד חֲלוֹם אֲחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ

לְאָחָיו (לז, ט)

מדוע ראה צורך לספר גם את החלום השני?

מדרש שכל טוב: "מכאן אמרו חלמא דלא משתעי, כאיגרתא דלא מיקרי". חלום שלא נפתר, כאיגרת שלא נקראה.

בכור שור: היה זה מעשה נערות, שעל אף שיוסף ראה שהאחים, בתגובה על החלום הראשון שסיפר, קנאו וכעסו, בכל זאת סיפר להם גם את החלום השני, והקניט בכך את כל אחיו, את בני השפחות בהוצאות הדיבה, ואת שאר אחיו בחלומותיו.

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אָחִיךָ

רַעִים בְּשָׂכָם לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֵלֵיהֶם (לז, יג)

מדוע יעקב שלח את יוסף לאחיו?

רד"ק: היה זה בהשגחת הקב"ה, כדי שיירדו אבותינו מסיבה זו למצרים, כפי שנגזר בברית בין הבתרים.

הדר זקנים: יעקב חשש מאד לאחר שבניו הלכו לרעות את הצאן בשכם, שהיה מקום סכנה, שמא ינקמו בהם על הריגת אנשי שכם, ושלח את יוסף לקרוא להם שישבו.

רש"י הירש: יעקב שלח את יוסף, בניסיון לאחד ביניהם. הוא לא הגדיר לו מטרה מיוחדת בשליחות זו, אלא רק אמר לו שילך להיות איתם, להגביר את רגש האחוה של יוסף לאחיו.

הנצי"ב מוולוז'ין: יעקב חשש מהסכנה, שגם עבד או כל אדם אחר עלול להיפגע, בניגוד ליוסף, שהיה בטוח יעקב שלא ייפגע בזכות צדקתו.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il

כִּי גִנַּב גִּנְבֹתֵי מֵאֶרֶץ הָעֵבְרִים (לט, טו)

מדוע כפל הלשון 'גנב גנבתי'?

מדרש אגדה: "מכאן שנגנב שתי פעמים, שאף הישמעאלים גנבוהו משם וברחו שהיו מתייראים".

פסיקתא זוטרתא: "גִּנְבֹתֵי מִבֵּית אָבִי, גִּנְבֹתֵי בֵּית הַבּוֹר".

אור החיים: כפל הלשון מורה על שתי גניבות שנעשו בו, גניבת הגוף וגניבת דעת הקונים, שחשבו שהוא עבד ועל דעת כן קנו אותו.

בְּעוֹד שְׁלֶשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְרֵעָה אֶת רֵאשֶׁךְ מֵעֶלְיֶךָ וְתָלָה אוֹתָךְ עַל עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרְךָ מֵעֶלְיֶךָ (לט, יט)

מהיכן הבין יוסף שזה פתרון חלומו?

בכור שור: מאכילת העופות בסל העליון הבין יוסף שהראש העליון ילקה, שיסיר את ראשו מעליו.

אברבנאל: יוסף ראה ששר האופים חלם שפרעה לא אכל מהמאכל שהיה על ראשו, וגם שר האופים לא נתן את המאכל בידו, כשם שעשה שר המשקים.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

וְתִהְיֶה וְתִלָּד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר (לח, ג)

מדוע נקרא בשם ער?

רבי יונתן בן עוזיאל: "וקרת ית שְׁמִיָּה עֵר אָרוּם בְּלֹא וְוֹלָד עֲתִיד לְמָמְת", קרא בשם ער, משום שעתיד למות ערירי, ללא ולד.

רמב"ן: שם שמעיד על גבורה, מלשון 'עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתָךְ'. **אברבנאל:** יהודה קרא לו בשם זה מתוך כוונה שיהיה ער ומהיר ומשתדל במעשיו, לא כבד ונרדם.

אלשיך: יהודה ידע שהוא לא יהיה הגון, וקרא לו 'ער', כמבקש תפילה שייחפך מרע לער.

וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמֵר בֵּית שֵׁר הַטְּבָחִים (לט, ג)

מדוע פרעה שם אותם שם?

מדרש שכל טוב: "עינה אותם כדי לייסרם ביסורים ולבסוף להמיתם. 'מקום אֲשֶׁר יוֹסֵף אֲסוּר שָׁם', שכל זה לא היה אלא בשביל יוסף".

בכור שור: שם אותם שם באופן זמני, עד שיתכנסו השרים, לדון אותם על חטאיהם, ולהכריע את גזר דינם.

אברבנאל: הואיל והם היו שרים נכבדים, לא שמו אותם בבית האסורים הפחותים, אלא במשמר, במקום שיהיו נשמרים.

וַיִּשְׂאֵל אֶת סְרִיסֵי פְרֵעָה... בְּמִשְׁמֵר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מִדּוּעַ פְּנִיכֶם רְעִים הַיּוֹם (לט, ז)

מדוע יוסף שאל אותם?

פסיקתא זוטרתא: "שכן דרך החכם לשאול לאשר עמו, מדוע פניו משונות היום משאר הימים, וכן אומר באמנון, וכן אומר בנחמיה, 'וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ מִדּוּעַ פְּנִיךָ רְעִים'".

רד"ק: הואיל וראה אותם, אנשים גדולים, שהיו מכובדים, סריסי פרעה, שהם זועפים.

רבינו בחיי: התורה השמיעה את צדקותו של יוסף, שכשראה אותם זועפים התעניין בשלומם, והדגישה במילים 'סְרִיסֵי פְרֵעָה', שלמרות שהיו רשעים, יוסף לא נמנע מלשאול לשלומם.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין' במייל

office@shaalti.co.il

נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

עם 'תורתך שאלתי' אק יותר שאלות!

הרב חגי לוסקי מוצה ומזכיר ספרים ובי מנהל מציץ פריצת דרך בלימוד פרטיות התורה בדרך שאלות ותשובות

הזמינו עכשיו והספרים בדרך אליכם:

היכנסו לחצר: shaalti.co.il
בפנימי: office@shaalti.co.il
בחוץ: 052-9453811

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם

מעוניינים לשדרג את שולחן השבת?

חוויה בשולחן שבת

העלון שיסייע לכם ללמוד עם הילדים את פרשת השבוע בשולחן השבת

לקבלת 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לטלפקס 052-9453811